

Leuk om te doen!

Elk jaar wordt een activiteit bedacht die past bij het jaarthema. Dit jaar een wandel- en fietsroute langs oude gebouwen met een nieuw gebruik.

Nieuw gebruik - Oud gebouw

Wandel- en fietsroute langs markante herbestemde gebouwen in Goes

1 Lunchcafé stadhuis, Grote Markt (geopend voor publiek)

In de voormalige vleeshal van het stadhuis bevindt zich tegenwoordig het Lunchcafé Het Stadhuis. Deze vleeshal werd in 1463 gebouwd. De hal heeft een kruisbooggewelf en een ingebouwde wenteltrap. In deze hal werd vroeger het vlees verhandeld. Haken om de dode dieren aan op te hangen, bevinden zich nog steeds in het lunchcafé.

De vleeshal verloor in de loop van de eeuwen zijn functie en toen de gemeenteambtenaren naar het stadskantoor aan de Oostwal trokken, kreeg het stadhuis een representatieve functie en kwam het lunchcafé in de jaren zeventig van de vorige eeuw in de voormalige vleeshal. Nog steeds ademt dit gebouw een middeleeuwse sfeer.

<<

Lunchcafé
Stadhuis,
Grote Markt

<<

v.m. Postkantoor,
Grote Markt

2 Oude postkantoor Grote Markt

Voor 1890 werd dit pand als woonhuis gebruikt en zag het er heel anders uit. Volgens de archieven van Goes was er al sprake van bewoning in 1538. In 1890 werd het gebouw naar een ontwerp van de rijksbouwmeester J.P.E. Hoeufft van Velsen. In 1891 ging het dienst doen als postkantoor. Het ligt op de noordoostelijke hoek van het historische marktplein en is gebouwd in Neorenaissance stijl. Het hoofdgebouw is door middel van een tusselid verbonden met een jonger gedeelte, dat op de hoek ligt van de Lombardstraat en de Oude Vismarkt. Het voorste gedeelte is dan ook monument, het achterste gedeelte valt niet onder deze bescherming. Het pand is vele malen inwendig verbouwd. Aan het eind van de jaren 2000-2010 werd het postkantoor voorgeoed gesloten. Het heeft nog geen nieuwe bestemming gekregen.

3 Domiville, Oostsingel

Tot 1984 was het stadskantoor van Goes gevestigd in het oude Gasthuisgebouw aan de Oostwal. Voor dit gebied had men nieuwe plannen ontwikkeld. Op deze plaats zou een nieuwe bibliotheek komen met appartementen en winkels. De gemeente besloot op de plaats van de oude HBS een nieuw stadskantoor te bouwen. In 1984 werd dit gebouw geopend door de toenmalige minister van binnenlandse zaken, Koos Rietkerk. Dit gebouw deed tot 2005 dienst als stadskantoor.

Toen de gemeente verhuisde naar het nieuwe stadkantoor aan de M.A. de Ruyterlaan, werd het pand verkocht aan een projectontwikkelaar en deze vestigde in het pand verschillende appartementen. Het gebouw werd “Domiville” gedoopt en heeft nog steeds een woonfunctie.

>>

Domiville,
Oostsingel

4 De Houtloodsen, A. Joachimikade

Aan de A. Joachimikade staan de monumentale houtloodsen. Deze houtloodsen werden vanaf het begin van de 19e eeuw gebouwd voor diverse houthandelaren. Hierin werd het hout opgeslagen. Goes had tot in de 20e eeuw een grote houtbewerkingindustrie. In diverse wagenmakerijen, op scheepwerfjes en in fabrieken voor landbouwwerktuigen, kerkorgels, schoolmeubels en gymnastiektoestellen. Aan de stadsgracht bij de Westwal bevond zich in de periode 1860/1970 de stoomfabriek voor machinale houtbewerking La Vitesse van Van der Peyl. In de jaren negentig van de vorige eeuw werden de loodsen onder leiding van de Goese architect Maarten van Doorn, in opdracht van de Stichting Maatschappelijke belangen omgebouwd tot woonhuizen.

De Houtloodsen
A. Joachimikade

Appartementen Sint Jacobus Vlasmarkt

5 6 Appartementen Sint Jacobus en Sint Josephschool, Vlasmarkt/Wijngaardstraat

In 1913 werd dit complex gebouwd als Rooms-Katholieke meisjesschool annex zusterhuis. Het was een scholencomplex met een geïntegreerde kapel, een aangrenzende tuin en een imitatie Lourdesgrot. Het hoofdgebouw aan de Vlasmarkt en de Stalstraat is ontworpen in overgangsarchitectuur. Naast 19e eeuwse geveldecoratie heeft het ook Rationalisme in de gevelopbouw en Art Nouveau in diverse details. In de 16e eeuw stond op dit perceel een groot herenhuis. In 1881 werd het opgekocht door de Katholieke kerk, waarna het pand in 1905 tot meisjesschool werd verbouwd. In 1913 werd deze afgebroken en werd de Sint Jacobusschool gebouwd. In 1959 verruilden de zusters de school voor een ander pand in de stad. De gemeente Goes kocht het toen aan. Daarna werd het pand weer als schoolgebouw in gebruik genomen, door de Mr. Dr. Mes-school voor B.L.O. Deze situatie duurde tot 1974. Toen kwam het gebouw weer leeg te staan en werd het alleen

maar gebruikt als oefenruimte voor diverse verenigingen. Vanaf 1986 heeft het pand een woonfunctie. Er zijn wooneenheden voor 1- en 2-persoons huishoudens in gevestigd. Het pand is in het bezit van de Stichting Maatschappelijke Belangen. De Sint Josephsschool aan de Wijngaardstraat was vroeger de Katholieke Jongensschool. Het heeft dezelfde stijl als de Sint Jacobusschool en via de tuin grenzen de gebouwen aan elkaar. Het gebouw heeft nu een woonfunctie en er zijn winkels in gevestigd.

<<

Sint Josephschool
Wijngaardstraat

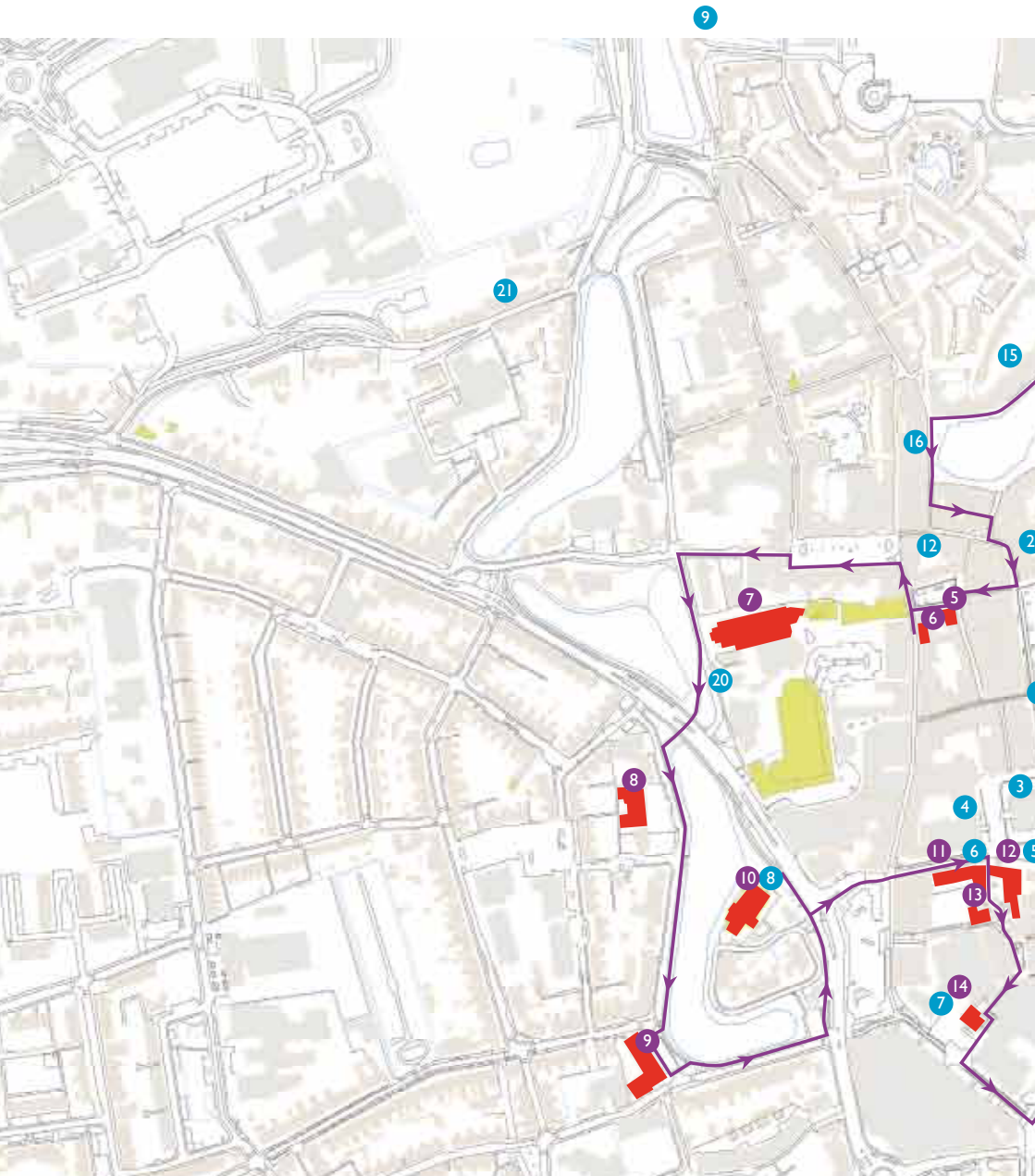
7 Ambachtsschool, Westwal

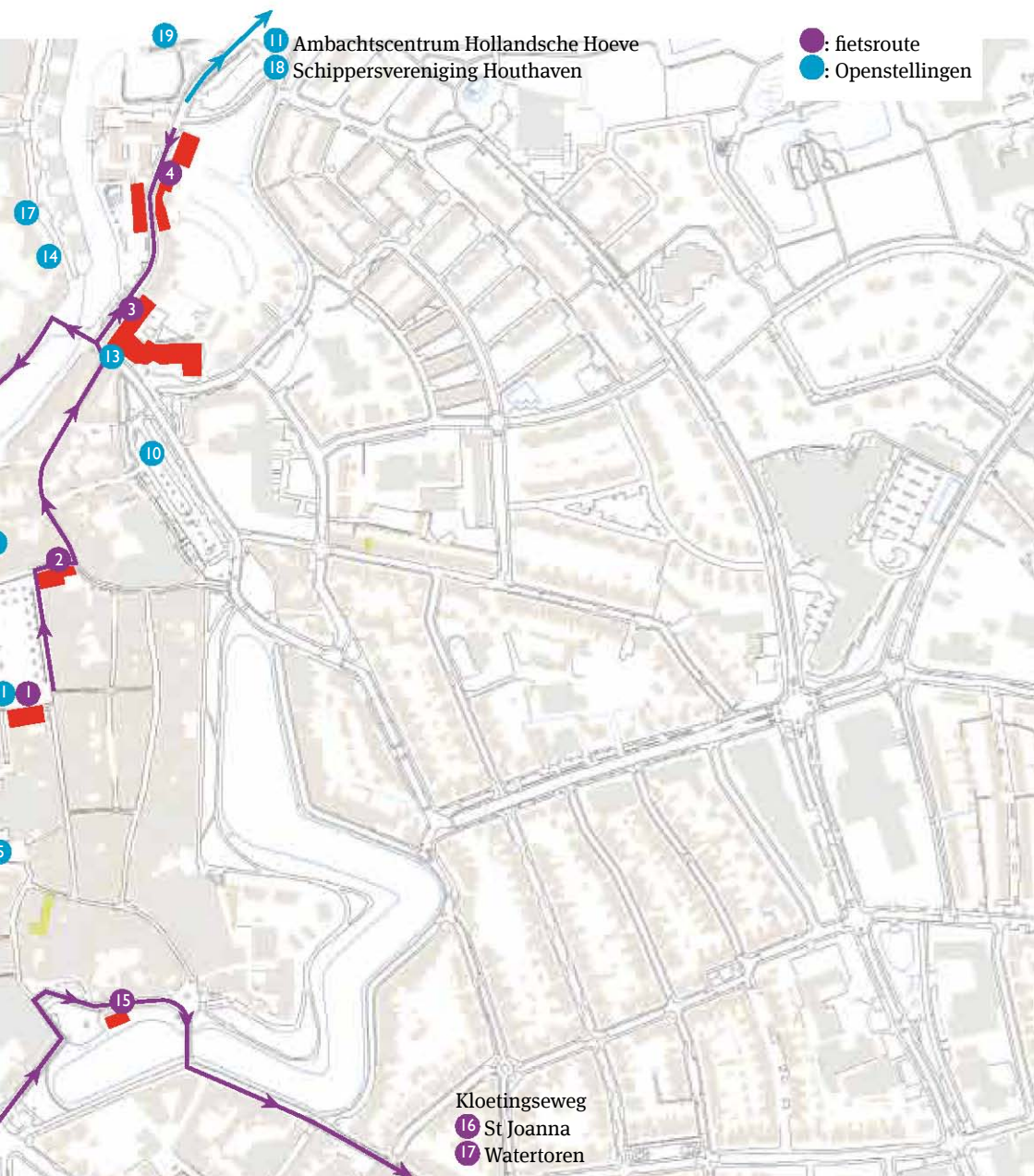
In 1879 werd de eerste steen gelegd voor de bouw van de eerste ambachtsschool aan de Westwal. In augustus van datzelfde jaar was de school gereed. Na 1879 vonden nog verschillende uitbreidingen van de school plaats. Doordat er steeds meer leerlingen kwamen, was men genoodzaakt om een nieuwe school te bouwen. In 1924 was het zover. Het werd een schoolgebouw in zakelijke expressionistische vormen met een hoger opgetrokken middendeel. Tot 1960 bleef de school op deze plaats bestaan. In 1961 werd een nieuw gebouw aan de Bergweg betrokken. Vanaf 1964 tot aan de eeuwwisseling is de school in gebruik geweest als drukkerij. In 2002-2003 werd een deel van de achterzijde gesloopt en voorzien van een nieuwe aanbouw. Het ging nu deel uitmaken van het theater “De Mythe”. In het gebouw bevindt zich sinds 2003 een galerie met twee verdiepingen.

<<

Ambachtsschool

v.m. Landbouwcentrum >>

8 R.K. ULO, Westsingel

In 1921 werd met de bouw van deze school begonnen. Dit was eerst een lagere jongensschool. Deze werd in 1949 een volledige jongensschool. In 1952 werd er een katholieke lagere school in Goes Oost gebouwd aan de Bergweg en de school van de Westsingel verhuisde hier naar toe. De R.K. ULO school verhuisde nu naar de Westsingel. In 1963 werd het St. Willibrord college omgevormd tot een scholengemeenschap voor Atheneum-Havo-Mavo. De mulo ging als Mavo op in deze scholengemeenschap. Het gebouw aan de Westsingel werd verlaten. Het pand kwam nu in gebruik bij het Buitengewoon Onderwijs op Samenwerkingsbasis. Later is hier nog de Bestuurschool Zeeland gevestigd geweest. Tegenwoordig heeft het pand een bedrijfsfunctie en een woonfunctie.

<< v.m. RK ULO

9 Appartementen voormalig Landbouwcentrum, Westsingel

Aan het eind van de jaren vijftig van de vorige eeuw werd het Landbouwcentrum aan de Westsingel ontworpen door de architect W. Messer in opdracht van de Rijksgebouwendienst. In de jaren negentig van de vorige eeuw vertrok het landbouwcentrum naar een nieuw kantoor. De Gemeente Goes, die met gebrek aan kantoorruimte kampte, trok in het gebouw. In 2005 verliet deze ook het pand en vertrok naar het nieuwe stadskantoor aan de M.A. de Ruyterlaan. In 2006 werd door RWS Partner in Wonen en projectontwikkelaar Marsaki opdracht gegeven aan WHS Architecten Vlissingen om voor het gebouw een plan van herbestemming te maken. In nauwe samenwerking met ABT Delft werd een ontwerp gemaakt voor 25 seniorenappartementen, 2 maïssonettes en ca 400m2 kantoorruimte. De oorspronkelijke structuur van het gebouw werd omgevormd tot appartementen met halfopen corridor aan de gevel en in 2009 opgeleverd.

Luzac Lyceum
en College
v.m. Oude Manhuis

>>

10 **Westerkerk, Westwal** (geopend voor publiek)

In 1929 werd de grond voor de bouw van de Westerkerk aangekocht. Daarna begon de bouw naar een ontwerp van architect A. Rothuizen. De kerk is gebouwd op het voormalige Ravelijn De Grenadier. Op 30 augustus 1930 was de kerk voltooid. De architectuur is een mengvorm van de Amsterdamse- en Delftse School. Tot 2007 was het gebouw in bezit en in gebruik bij de Gereformeerde kerk. Door kerkfusie werd het gebouw overbodig. Het werd verkocht aan de Stichting tot instandhouding van de Westerkerk. De kerk is van belang vanwege de architectuurhistorische waarde en vanwege de opvallende locatie.

^ Westerkerk Westwal

11 **Luzac Lyceum en College,** **voormalig Oude Manhuis, Zusterstraat** (geopend voor publiek)

In de 15e eeuw vestigden de Zwarte Zusters zich in Goes, in een klooster op de plek van het Oude Manhuis en zorgden daar voor de zieken. Na de Reformatie werd het klooster opgeheven en kreeg het een andere bestemming. In een gebouw van dit klooster kwam het Oude Manhuis. Het was aanvankelijk onderdeel van het Weeshuis. In 1655 werd het Manhuis zelfstandig en men stichtte een nieuw gebouw, het huidige Oude Manhuis.

In 1689 kreeg het gebouw een eigen ingang, omdat de ouden van dagen nog al eens problemen hadden met de weeskinderen als zij door één deur naar binnen moesten. Tot 1969 behield het zijn bestemming. Het Burgerlijk Armbestuur droeg het toen over aan de gemeente Goes.

In 1982-1983 is het gerestaureerd. Het ROC heeft het een tijdlang gebruikt voor haar opleidingen. Nu is het Luzac Lyceum en College er gevestigd.

12 Historisch Museum De Bevelanden, Singelstraat. (geopend voor publiek)

Al in 1533 was er sprake van dit gebouw en was het Klooster van de Zwarte Zusters hierin gevestigd. De zusters hielden zich bezig met het verplegen van zieken. Toen in 1596 als laatste bewoonster de moederoverste overleed, kreeg het gebouw allerlei tijdelijke bestemmingen. In 1613 verbouwde men een deel van het klooster tot schoolgebouw. In 1627 kreeg het weer een andere bestemming, namelijk weeshuis. Het gemeentebestuur wilde niet, dat ouderloze kinderen opgroeiden voor galg en rad. Er werd een college van regenten aangesteld en deze benoemden de binnenvader en -moeder, die toezicht hadden op de wezen. De jongens werden in de leer gedaan bij ambachtslieden in de stad. De meisjes werden in huishoudelijke taken onderwezen. Wezen van verschillende godsdiensten vonden onderdak in het weeshuis. Op zondag gingen ze naar hun eigen kerk. Het weeshuis heeft dienst gedaan tot omstreeks 1940. De instelling werd toen opgeheven, omdat er nog maar zo weinig ontheemde wezen waren. Opnieuw kreeg het gebouw verschillende bestemmingen, zoals onderkomen van enkele NSB-organisaties. Bij de bevrijding fungeerde het tijdelijk als munitiedepot, terwijl daarna er afdelingen van het Militair Gezag kantoor hielden. Vanaf 1970 is hier het Historisch museum gevestigd.

<<

Museum
Noord-en Zuid Beveland,
Singelstraat

13 Restaurant "de Stadsschuur", Schuttershof

In 1876 werd ter vervanging van een ouder washok deze wasserij gebouwd bij het voormalig weeshuis. Het vormt samen met de voormalige stadsschuur het gelijknamige restaurant. Deze stadsschuur werd in 1847 belangrijk verbouwd. De schuur werd door het manhuis en het weeshuis gezamenlijk gebruikt. In de lengte werd de schuur door een muur in tweeën gedeeld. Ieder gebruikte dus de helft. Bij de verbouwing werd deze muur naar voren geplaatst. Hierdoor nam de ruimte van het weeshuis toe. In 1982 werd de schuur volledig gerestaureerd. Hij werd voor een belangrijk deel vernieuwd en door middel van een tussenlid aan de westgevel van de naastgelegen voormalige wasserij van het weeshuis gekoppeld.

⤴ Restaurant 'De Stadsschuur'

14 'De Villa', L.P. v.d. Spiegelstraat (geopend)

In 1886 werd De Villa gebouwd in opdracht van de directeur van de meelfabriek, Max Salberg uit Düsseldorf. Het ontwerp was gemaakt door de Antwerpse architect Keelhoff. Het is een van de rijkste Neorenaissance gebouwen van Goes met prachtige decoraties en rijkelijke materiaaltoepassingen. In 1893 kwam het pand in handen van het rijk. Er werd een landbouwproefstation in gevestigd. In de jaren twintig van de vorige eeuw kwam het weer vrij en de gemeente Goes meldde zich als koper. De Keuringsdienst van Waren trok nu in het gebouw. De keuringsdienst bleef er zo'n vijftig jaar en betrok daarna een nieuw gebouw aan de Evertsenstraat. In 1973 had de gemeente sloopplannen, maar mede door het actiecomité "Red de Villa" gingen deze plannen niet door. Het Centrum voor Kunstzinnige vorming trok nu in het gebouw om later gevolgd te worden door de Muziekschool. Tegenwoordig zit de Muziekschool nog steeds in dit gebouw.

De Villa, L.P. v.d. Spiegelstraat

<<

15 Grand Café Raymondo, Dam 2 (geopend)

Dit pand werd in 1912 gebouwd in de neo-rennaissance stijl. Oorspronkelijk was het een driebeukige smederij, bestaande uit 3 traveeën van 6 x 9 meter en drie topgeveltjes. Deze verzezen enigszins boven het dijktaalud van de Keizersdijk. Het werd ontworpen door de bekende Goese architecten Rothuizen en De Koning. De smederij voor landbouwgereedschap was eigendom van de firma Massee. Aan het eind van de vorige eeuw werd het pand verbouwd. Tegenwoordig doet het dienst als restaurant. De achterzijde kijkt uit over de Voorstad. Men heeft een prachtig uitzicht op deze Voorstad en de Oostvest.

↑ Grand Cafe Raymondo, Dam 2

16 Appartementen "Sint Joanna", Kloetingseweg

Dit gebouw is het voormalige Rooms-Katholieke ziekenhuis Sint Joanna. Het werd gebouwd in 1926 en op 21 december 1927 in gebruik genomen. Het gebouw is een schepping van de architecten J.H.H. Groenendael uit Maastricht en L.W. Dekker uit Goes. De bouw kostte in die tijd fl. 350.000,- Er was plaats voor ongeveer 75 patiënten. Het ziekenhuis beschikte over een ruime hal en ziekenauto's konden tot aan de vestibule rijden. Op de benedenverdieping bevonden zich spreekkamers polikliniek, kinderafdeling, röntgenafdeling, laboratorium, afdeling besmettelijke ziekten en kantoor. Verder waren er een lift, een badkamer, een portiersloge, wachtkamer, mannenzaal, vrouwenzaal enzovoort. Op de eerste verdieping was de operatiezaal. Het ziekenhuis had een park van twee hectare. Er werkten zeven specialisten in het ziekenhuis. In de tweede wereldoorlog werden hier Franse militairen verpleegd. In 1944 kwam de bevrijding en gingen men over tot de orde van de dag. Toen startte ook de uitbreiding van het ziekenhuis. Er kwam in 1952 een nieuw beddenhuis voor 100 tot 110 bedden. Tot 1974 bleef het als zelfstandig ziekenhuis bestaan en daarna fuseerde het met het ziekenhuis Bergzicht tot Stichting Streek-

ziekenhuis de Bevelanden. In 1984 werd een nieuw ziekenhuis aan de 's Gravenpolderseweg gebouwd dat in 1987 in gebruik werd genomen. Sint Joanna werd daarna verbouwd tot appartementencomplex.

17 De Watertoren, 's-Gravenpolderseweg

In 1911 begon men met de bouw van de watertoren. In 1913 was deze gereed en werd de waterleiding op Zuid-Beveland in gebruik genomen. Watertorens hadden meestal een functie voor het openbare waterleidingnet, soms ook voor proceswater in een fabriekscomplex, de stoomtreinen van de spoorwegen of als reservoir voor bluswater. De oudste watertoren dateert uit 1873 en de jongste uit 1970. Sommige zien eruit als een kerktoren, andere vormen een integraal onderdeel van een bedrijfsgebouw. De meeste zijn van beton of baksteen. Die van Goes bestaat uit een stalen kuip, omgeven door een betonnen wand. Het geheel staat op een open staalskelet, bestaande uit acht kolommen. Hij is ontworpen door Carel Francke uit Breda. In 1990 werd de watertoren afgestoten door de Watermaatschappij Zuid-West Nederland. In 1994 werd de toren gekocht door Van Garderen & Dekker Projectontwikkeling. In de toren werden kantoren gevestigd. Ook werd er een lift in de toren aangebracht.

Appartementen
'Sint Joanna'
Kloetingseweg

<<

>>

De Watertoren,
Kloetinge

